

Szczegółowe wymagania edukacyjne z języka polskiego dla ucznia klasy VI

ZAKRES WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI

DOPUSZCZAJĄCY

1. Uczeń zna wszystkie lektury obowiązkowe.
2. Zna odmienne i nieodmienne części mowy (oprócz imiesłowu).
3. Zna zagadnienia teoretycznoliterackie: podmiot liryczny, narrator, świat przedstawiony i rzeczywisty, fabuła, akcja, wątek, rodzaje i gatunki literackie.
4. Zna w podstawowym zakresie rodzaje zdań oraz części zdania.
5. Zna zasady ortografii i interpunkcji.
6. Wie, czym jest rodzina wyrazów, wyraz podstawowy i pochodny.
7. Zna pojęcie związku frazeologicznego i neologizmu.
8. Zna podział głosek.
9. Zna wyznaczniki następujących form wypowiedzi: plan twórczy i odtwórczy, prosta notatka, notka biograficzna, zaproszenie, ogłoszenie/ zawiadomienie, dziennik/ pamiętnik, podziękowanie/ gratulacje, dedykacja, pozdrowienia, list prywatny i oficjalny, dialog, instrukcja, opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis postaci, charakterystyka, miejsca, przedmiotu, obrazu, uczuć, sprawozdanie.

Uczeń potrafi:

1. Wymienić autorów, tytuły, bohaterów lektur oraz w prosty sposób opowiedzieć ich treść i scharakteryzować bohaterów.
2. Rozróżnić rodzaje fikcji literackiej (realizm, fantastyka).
3. Nazwać i utworzyć wskazaną część mowy, odróżnić stronę czynną od biernej.
4. Wskazać rodzaj literacki, narratora, elementy świata przedstawionego.
5. Rozróżnić w tekście części zdania oraz zdania współrzędne od podrzędnych.
6. Poprawnie pisać.

7. Tworzyć rodzinę wyrazów, wyrazy pochodne.
8. Czytać ze zrozumieniem, w tym rozumieć znaczenie popularnych związków frazeologicznych.
9. Rozróżniać neologizmy. Wyszukać synonimy, homonimy i antonimy.
10. Wyjaśnić funkcję głoski „i”.
11. Tworzyć większość poznanych form wypowiedzi.
12. Wyrażać swoje zdanie na dany temat.

DOSTATECZNY

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

1. Czyta lektury uzupełniające.
2. Bogaci słownictwo, zwłaszcza związane z kulturą i teorią literatury, zna większość środków stylistycznych (w tym ożywienie, pytanie retoryczne, anaforę, przenośnię, apostrofę),
3. Rozpoznaje i nazywa wszystkie części mowy.
4. Zna rodzaje zdań złożonych oraz ich składnię.
5. Zna podział słowotwórczy wyrazów.
6. Zna różne formy wypowiedzi pisemnych i ustnych.
7. Wie, jak posługiwać się tekstem, zacytować go i jak redagować notatkę z lekcji.
8. Zna rodzaje i gatunki literackie oraz rodzaje narracji.
9. Zna pojęcia kulturowe związane z prasą, książką, teatrem, filmem, malarstwem, muzyką, telewizją, radiem, Internetem.
10. Poznaje życie kulturalne swojego regionu.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto potrafi:

1. Przedstawić zdarzenia, bohaterów lektur, ich tematykę.
2. Prawidłowo stosować poznane słownictwo.
3. Zanalizować wersyfikacyjnie utwór poetycki.
4. Nazywać, tworzyć i określać części mowy oraz ich funkcję w tekście, wyróżniać temat i końcówkę fleksyjną.
5. Przekształcić stronę czynną na bierną i odwrotnie.
6. Nazywać i tworzyć wszystkie rodzaje zdań, podmiotów i orzeczeń, a także ich określać.

7. Przekształcić zdanie pojedyncze w złożone i odwrotnie.
8. Dokonać analizy słowotwórczej wyrazów.
9. Właściwie stosować różne formy wypowiedzi.
10. Sporządzać notatki, tworzyć plan ramowy i szczegółowy.
11. Korzystać z zasobów bibliotecznych i internetowych, wykorzystywać je w odpowiedni sposób.
12. Czytać płynnie i ze zrozumieniem.
13. Wskazać i nazwać rodzaje i gatunki literackie, ich cechy.
14. Określać elementy dzieła teatralnego, filmowego, malarskiego.
15. Argumentować swoje zdanie. Odróżnić fakt od opinii.
16. Zachowywać zasady etykiety językowej we współczesnych formach komunikacji (e-mail, SMS). Na ogół pracuje systematycznie. • Starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

DOBRY

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę dopuszczającą, dostateczną, a ponadto:

1. Wie, jak analizować utwory prozatorskie, poetyckie.
2. Zna wszystkie środki stylistyczne.
3. Wie, jak zbudowany jest wiersz, zna jego odmiany.
4. Klasyfikuje zaimki ze względu na ich typy.
5. Wie, jakie są środki perswazji.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę dopuszczającą, dostateczną, a ponadto potrafi:

1. Samodzielnie formułować własne sądy, opinie, spostrzeżenia.
2. Omówić problematykę utworów i jego puentę.
3. Urozmaicać wypowiedź poprawnie użytymi związkami frazeologicznymi.
4. Wskazać przykłady i cechy poszczególnych rodzajów i gatunków literackich.
5. Zanalizować stylistycznie utwór poetycki.
6. Rozpoznać narratora i postacie mówiące w wierszu.
7. Mówić płynnie, dbać o kompozycję wypowiedzi, poprawnie akcentować wyrazy.

8. Przygotować wystąpienie w odpowiednim stylu.
9. Wskazać różnice między tekstem literackim a adaptacją.
10. Gromadzić i selekcjonować informacje.

Pracuje systematycznie. • Starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy (estetyczne pismo, zapisany temat, data) Aktywnie uczestniczy w lekcji.

BARDZO DOBRY

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, a ponadto:

1. Zna środki poetyckie i ich funkcję w literaturze.
2. Zna zjawiska zachodzące w fonetyce. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, a ponadto:
  1. Określa funkcję wszystkich środków poetyckich w danym tekście.
  2. Sprawnie wykorzystuje frazeologizmy w wypowiedzi.
  3. Odczytuje symboliczne znaczenia.
  4. Omawia funkcję podtytułu lub motto.
  5. Tworzy spójne i poprawne wypowiedzi na tematy związane z otaczającą rzeczywistością i poznanymi tekstami kultury.
  6. Rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów, opinii, emocji.

CELUJĄCY

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą, a ponadto:

1. Doskonale opanował zakres wiadomości klasy VI.
2. Wykonuje dodatkowe prace (albumy, projekty, wiersze, prace konkursowe).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą, a ponadto potrafi:

1. Gromadzić materiał na określony temat (z różnych źródeł).
2. Zaproponować temat lekcji, przeprowadzić dyskusję.
3. Samodzielnie rozwiązywać problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

ZASADY I SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

1. Oceny są wyrażane stopniem, liczbą punktów lub opisem. Ocena okresowa i roczna nie są średnią ocen częściowych. Priorytetowo traktuje się oceny z prac pisemnych.
  2. Sprawdzone prace klasowe pozostają do wglądu rodziców u nauczyciela przedmiotu podczas jego dyżurów, konsultacji indywidualnych i zebrań. Dopuszcza się możliwość sfotografowania pracy pisemnej ucznia.
  3. Uczeń jest zobowiązany: - posiadać na lekcji zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń i książkę (podręcznik lub lekturę), - starannie prowadzić zeszyt przedmiotowy i ćwiczenia oraz sumiennie wykonywać zadania domowe, - terminowo czytać zaplanowane lektury.
  4. Uczeń ma prawo: - zgłosić 2 razy w ciągu półrocza nieprzygotowanie do lekcji, to znaczy: brak podręcznika, zeszytu ćwiczeń, zeszytu, innych materiałów (zasada ta nie dotyczy zapowiedzianych sprawdzianów, testów, kartkówek) oraz 3 razy brak zadania, - do jednokrotnego poprawiania ocen w terminie 2 tygodni od uzyskania słabej oceny.
- * Nie poprawia się ocen uzyskanych za ciche czytanie ze zrozumieniem, z próbnych egzaminów, z bieżących kartkówek, w tym ze znajomości treści lektur; dyktand. Uczeń może uzyskać pozytywne (lepsze) oceny przy okazji kolejnego czytania ze zrozumieniem, kartkówki itp.
- ** Uczniowie mają możliwość poprawy oceny niedostatecznej z dyktanda na dopuszczającą. Warunkiem jest bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela oraz znajomość reguł ortograficznych.
5. Uczeń nieobecny podczas np. sprawdzianu pisze pracę w terminie ustalonym przez nauczyciela. Przystąpienie do pracy klasowej jest obowiązkiem ucznia.
  6. W czasie pracy z uczniami, którzy mają orzeczenie/opinie Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej o dostosowaniu wymagań edukacyjnych uwzględnia się zalecenia poradni.
  7. Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną bez możliwości poprawy.

Umiejętności oceniane na lekcjach języka polskiego Na lekcjach języka polskiego ocenie podlega:

Kryteria oceny:

- mówienie, w tym opowiadania ustne – twórcze i odtwórcze

- Wypowiedź (opowiadanie) wiąże się z zadaniem
- Rozwinięcie wypowiedzi w ramach określonej koncepcji ucznia.
- Spójność i logiczne uporządkowanie wypowiedzi .
- Płynność opowiadania [właściwe tempo mówienia].
- Wyraźne mówienie [uczeń jest dostatecznie słyszany i rozumiany].
- Przestrzeganie poprawności językowej.
- Wyraziste mówienie [uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji opowiadania; zaciekawia, potęguje napięcie itp.] - czytanie głośne z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa
- Płynność czytania (opanowanie tekstu) [liczne błędy, częste poprawianie przez nauczyciela, wykluczają przyznawanie punktów za kolejne kryteria, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną]
- Właściwe tempo czytania [dostosowane do sytuacji ukazanej w tekście, przestrzeganie znaków interpunkcyjnych]
- Wyraźne czytanie [uczeń jest słyszany i rozumiany]
- Wyraziste czytanie - [uczeń dostosowuje sposób czytania do sytuacji ukazanej w tekście; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.]
- czytanie ciche ze zrozumieniem - według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- samodzielne pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie)
- kryteria oceny pisemnych prac klasowych i domowych (ćwiczenia redakcyjne)

OGÓLNE KRYTERIA OCENY PRAC STYLISTYCZNYCH - dłuższa wypowiedź pisemna :

I Treść (realizacja tematu, kompozycja – trójdzielność, poprawność formy wypowiedzi, odpowiedni układ graficzny i estetyka pracy)

II Poprawność językowa

III Poprawność ortograficzna

IV Poprawność interpunkcyjna

V Dobór odpowiednich środków językowych (styl dostosowany do sytuacji komunikacyjnej)

* [Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium II, III, IV, V przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium I – 1 punkt.]

Rodzaje błędów: ortograficzne (ort.), interpunkcyjne (int.), językowe: stylistyczne, składniowe, gramatyczne, leksykalne (jęz.), rzeczowe (recz.) logiczne (log.) - posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi [dyktanda] dopuszczający (plus), 8-10 błędów dostateczny (plus), 5-7 bł. dobry (plus), 3-4 bł. bardzo dobry, 1-2 bł. celujący. 100 % ortogramów, całkowita poprawność interpunkcyjna

* Za pomyłkę uważa się: przestawienie liter, gubienie liter, opuszczenie znaków diakrytycznych (ale tylko w tych przypadkach, gdzie nie zachodzi różnicowanie głosek, np. „idą = ida”).

** Uczniowie mają możliwość poprawy dyktanda na ocenę dopuszczającą (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela oraz znajomość zasad).

*** Długość i trudność dyktanda może wpłynąć na zmianę kryteriów oceniania przez nauczyciela.

- znajomość treści lektur - według liczby uzyskanych punktów obowiązkowych przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]

- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku - według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie] - recytacja - znajomość tekstu, wyraźne i wyraziste mówienie, właściwe tempo recytacji - praca w grupie - ogólne zaangażowanie w pracę grupy,

- bezpośredni wkład w realizację powierzonego zadania,

- stopień wywiązania się z pełnionej funkcji,

- umiejętności współpracy z innymi,

- rozumienie własnej sytuacji w grupie

- projekt edukacyjny jw. oraz wg ustalonych przez nauczyciela kryteriów

- inne (rysunkowe konkretyzacje utworów literackich, wykonanie określonych projektów, realizacja zadań w grupie, znajomość lektury nadobowiązkowej) wg ustalonych przez nauczyciela kryteriów Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego

1. Uczeń ma prawo do poprawy przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej o jeden stopień wyżej z języka polskiego jeżeli: - ocena ta została wystawiona na podstawie mniejszej, w porównaniu z innymi uczniami, liczby ocen bieżących wynikającej, np. z częstych lub długich nieobecności usprawiedliwionych ucznia w szkole; - uzyskał co najmniej 50% ocen, o jaką się ubiega; - w odczuciu ucznia jego wiedza powinna być wyżej oceniona.

2. Aby poprawić przewidywaną roczną ocenę klasyfikacyjną uczeń występuje z prośbą pisemną do nauczyciela przedmiotu o przeprowadzenie wewnętrznego pisemnego testu sprawdzającego w ciągu dwóch dni od otrzymania informacji o przewidywanej ocenie na koniec roku.

3. Warunkiem otrzymania zgody na poprawę oceny jest obecność na wszystkich sprawdzianach i testach lub napisanie ich w terminie uzgodnionym z nauczycielem (np. podczas poprawy).

4. Nauczyciel przygotowuje zadania do części pisemnej i ustnej sprawdzające wiedzę i umiejętności ucznia z całego roku na ocenę, o którą ubiega się uczeń zgodnie z kryteriami.

5. Uczeń przystępuje do sprawdzianu w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

6. Jeśli w wyniku sprawdzianu uczeń otrzyma co najmniej ocenę, o którą ubiegał się, jest to jego ocena roczna klasyfikacyjna.

7. Jeśli uczeń w wyniku sprawdzianu otrzyma ocenę niższą niż przewidywana, nauczyciel traktuje ją jako bieżącą ocenę ze sprawdzianu powtórzeniowego i może mieć ona wpływ na roczną ocenę klasyfikacyjną